

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármán.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíltatnak.

Az iskola-közösítés és a felekezetek.

Multheti cikkünkben rámutattunk arra a sajnálatos tévedésre, arra a helytelen törekvésre, mely a városházán a közösítéssel és az esetleges államosítással kapcsolatosan vetődött fölszínre és amely nem céloz kisebb sérelmet, mint a hitfelekezeti iskolasegélyek megvonását. Érzelmi és észokokkal bizonyítottuk, hogy ez a törekvés sem nem méltányos, sem nem opportunus, de még kevésbé igazságos, célszerű, okos és tapintatos.

Mondhatják azonban talán némelyek, hogy jogi kérdésekben nincs helye az érzelmi momentumoknak és a politikai belátás érveinek. Hagyjuk hát mi is ezeket! Ha a vezető körök nem vetnek súlyt arra, hogy bizonyos melléktekinetekre is figyelemmel legyenek és egyszerűen mint száraz jogi kérdést kívánják kezelni ezt az egész kérdést, ám jó! Ezen a téren is szolgálhatunk némi bizonyító érvekkel azon álláspontunk mellett, hogy a felekezettől a segélyt megvonni nem lehet, mert ez nem is segély, hanem a törvény rendelkezésén alapuló oly járandóság, mely tanácsi, vagy közgyűlési jóindulattól nem függ,

melyet tetszés szerint adni és megvonni nem lehet.

Az eddigi iskolasegélyek miért jártak az egyes felekezeti iskolafentartóknak? Azért, mert a város elemi iskolái katolikusok voltak. Ilyen esetben pedig a népiskolai törvény, az 1868: XXXVIII. t.-c 25. §-ának második bekezdése a következőképpen rendelkezik: Azon már fennálló hitfelekezeti iskolákra nézve mindazáltal, amelyek eddigelé a község vagyonából és jövedelmeiből tartatnak fenn, szabadságában áll az illető községnek az eddigi gyakorlatot továbbra is fenntartani, de ily esetben a segélyezés a különböző hitfelekezeti iskolák közt igazságos arányban osztandó meg.

Ezt tette eddig Baja város községe is. Az igazságos arányhoz ugyan némi szó férne, de ezt most ne hánytorgassuk. Ez már a múlté. Ha volt felekezet, mely nem kapta meg a magáét, élt volna törvényes jogával. A méltányosság szép dolog, de csak úgy — ha már méltányos velünk szemben.

Az eddigi állapoton azonban változtatott a közgyűlés azon határozata, mely kimondta a közösítést. Új helyzet állt elő. A város iskolái többé nem felekezeti iskolák, hanem községiéek. Ez a változott helyzet volt az, ugylátszik, mely az illetékes körök figyelmét föl-

keltette és abba a téves irányba terelte, hogy ezen a címen most már a felekezettől az eddig kiutalt segélyeket megvonni lehetne.

Téves felgógás, mely a törvény nem ismeréséből, vagy helytelen magyarázattól származik. Vegyék elő az illetők az 1868. XXXVIII-iki népiskolai törvényt. Ennek 36. §-a világosan és félremagyarázhatatlanul így szól: *Azon községi tagok és birtokosok, kik a jelen törvényben kijelölt községnek megfelelő hitfelekezeti iskolát tartanak fenn, csak annyiban kötelezetnek a községi iskola fenntartásához járulni, amennyiben azon összeg, amelylyel saját hitfelekezeti iskolájuk fenntartásához pénzben vagy természetben járulnak, egyenes adóik öt százalékát nem meríti ki.*

Olyan felekezet, mely a törvény rendelkezésének megfelelő iskolát tart fön, négy van nálunk. Ezek a felekezetek a törvény értelmében a községi iskolák fenntartási költségeihez csak akkor kötelesek hozzájárulni, ha saját iskolájuk költségei egyenes adóik 5%-át nem meríti ki. Pedig nagyon is kimeríti! És mégis pótdadjuk 33%-ával vesznek részt a községi iskoláig terheiben. A segély, melyet kapnak, egyikenél-másiknál talán nem is felel meg ennek a nagy hozzájárulásnak, sőt biztosan nem felel meg és ők mégis

TÁRCA.

Két párbaj.

— Egy újságíró naplójából. —

— A Bajai Hírlap: eredeti tárcája. —

Ira: Biró Lajos.

Az öreg Harmos dörmögve szidott:

— Mit művel, Zsadányi, mit művel? Ezt a szennyes nyomtatványt csak azért veszem a kezembe, hogy a maga züllésének a dokumentumait lássam.

Ránéztem.

— Igen, — folytatta hevesen — a züllésnek a dokumentumait. Azt hiszi, nem züllés az, ha valaki, aki különb dolgokra van hivatva, mindennap kitapossa egy embernek a belét. Ezért író maga? Magának már nem izlik a fekete kávéja, ha ritkított garmond sorokban le nem gazemberezett valakit, csak azért, mert más véleménye van a miniszterelnökről, mint magának. Csupa olyan embert. akikkel még nem régen egy párton volt. Borzasztó, mit műveltet magával az a Gyáni, aki más országban lapkihordó se lehetne, nem szerkesztő.

Az asztal körül mindenki halgatott. Forgács egyszerre pislogni kezdett. Ez most mindjárt mond valami komizsagot. Megszóllt.

— Apám — mondta Harmosnak melegen — ne bántsa Zsadányit. Tudja ő, mit csinál. Harmos hevesen akart válaszolni, de Forgács folytatta:

— Tudja ő jól, mit csinál. Kiválogatja az embereit. Taláry Lajosnak még egyszer sem taposta ki a belét.

Tudtam. Ha ez az ember megszóla, komizsagot mond. Egy pillanatig haboztam, pofonússem-e. Aztán vállalt vontam. A társaság másról kezdett beszélni.

... A szerkesztőségben eszembe jutott a kávéházi beszélgetés.

— Van valamiid? — kérdezte Gyáni.

— Taláry Lajosról akarok egy dalt írni.

— Vigyázz. Harapós.

Újra éreztem a megaláztatás dühét és szó nélkül leültem írni. Eleinte nehezen ment. Kinlódtam. De a szavak keményen sorakoztak egymás mellé. Elfogott a művészi munka láza. Mit nekem az a Taláry! Ki az a Taláry! A sorok úgy csattantak, mint a korbácsütés. Mikor a cikket elolvastam, meg voltam vele elégedve.

... Másnap Torday jött be a szerkesztőségbe egy másik képviselővel. Taláry nevében kértek elégtételt.

— Majd megnevezem a megbizottaimat, — mondtam nekik. Bementem Gyánihoz.

— Vállald el kérlek, az ügyemet. Vedd

magad mellé, akit akarsz és intézd a dolgot, úgy, ahogy akard. Csak egyet kérek; pisztolyt ne. Kardra akárhogyan.

Másnap kávéasztan jött Gyáni a szerkesztőségbe.

— Öregem, bocssám, lehetetlen volt pisztoly nélkül megcsinálni. Mindenképpen ragaszkodtak hozzá. Sértett fél... a sértés súlyos volt... szinte gyáváknak látszottunk.

Nagynehezen kiegyeztünk egyszeri golyóváltásban: — ha sérülésünk, utána kard.

— Mik a feltételek?

— Községes pisztolyok; huszontól lépés; öt lépés avance; tíz másodperc. A kard: közösítés. Bandázs nélkül. Harcképtelenség.

... A fedett lovaglóiskola homokján Torday lassan mérte ki a huszontól lépést. Felállították. A szokott ostobaságok után elhangzott a vezényszó:

— Vigyázz. Kész. Tűz.

Ránéztem Taláryra. A szeme fellobbant és sietve tette meg öt lépését. A totkom összeszorult. Ismertem a Taláry lövéseit. De a szégyenkezdésnek rettenetes hatalma megmozdított. Nem szabad gyávának látszanom. Éreztem, hogy reszket a lábam és sietve gázoltam előre, hogy meg ne lássák. Elértem a barriére-ig. A fölmebe óriási távolságból verődött a másodperc lassu számolása:

Egy... kettő... három...

hallgattak és fizettek, míg nem támadtak törvényutódok, kik ettől az aránytalan segélytől is szeretnék őket elűni.

De nem lehet! Vannak még Magyarország törvények és független közügyünk bíróságai. Akik ezt a segélyelvontást fölszínre dobták, nem jó szolgálatot tesznek a város érdekeinek, mert nem használnak vele, de könnyen árthatnak.

Hívei vagyunk az állami oktatásnak, a kizárólagos állami oktatásnak, minden vonalon. Örömmel üdvözöljük városunkban is az esetleges államosítást, már csak azért is, mert elhanyagolt iskoláügyünk javulását csak tőle várhatjuk, mindamelllett helyesnek, egyszerűnek és teljesen jogosultnak tartjuk, ha valamely felekezett a mai viszonyok közt, a vallási türelmetlenség és gyűlölködő hatalmi féltékenységek idejében erősen ragaszkodik legerősebb várhoz, iskolájához.

Ezt el kell ismernie mindenkinek, aki elfogulatlanul és liberálisan gondolkodik. És még egyet! A város, a köz érdekének védelmében nem lehet azon a határon túl menni, ahol már mások jogai kezdődnek. Azok, akik a hitfelekezeti segélyeket akarják megvonni, átlépik ezt a határt. Pedig tiszteletben kellene tartaniok, mert ezt a határt a méltányosságon, a célszerűségeken kívül a törvény, a jog és az igazság hármas szentsége védi.

E. L.

Adósságtengerben a város.

— Kongresszus után. —

A képeslapok illusztrációi közé tartozik a statisztikának bizonyos szemleletű formája, amely szerint például Ausztria-Magyarország haditengerészete egy szandolinnak van rajzolva, az angol haditengerészet jelentősége mellett. Az ember mellé le van rajzolva egy óles nagyságu szivar, amely az általa elfogyasztott dohány-mennyiséget mutatja, az emberhez viszonyítva. A szerb ipar egy asztalos-inasnak van

Taláry csendesen emelte fel a pisztolyát. A fejemet süketítő zúgás töltötte el. Igyekeztem bátran belénezi a csöbe. Egyesenes beléltam, de a szemem mintha ki akart volna pattanni. Nem láttam mást, mint a fekete csövet. A torkom körül fojtó lett a szorítás.

... Négy ... öt ... hat ...

A tüzet látam és ugyanabban pillanatban egy rettenő csattanás rázta meg a fejemet. A jobb fületem a dördülő hang repszitve csapott be és úgy éreztem, hogy széthasítja az agyvelőmet. A fájdalommal egy pillanatban átjárt az öröm is. A golyó a jobb fülem mellett ment el, a pisztoly balra, felfelé hord: ennek köszönhetem az életemet. Az agyvelőm sajjogt, de a szívem felszabadulva dobbant egyet.

... Hét ... nyolc ... kilenc ...
Felkaptam a pisztolyomat és kilőttem. A markomon nagyot taszított a fegyver. Taláry pedig arccal végigésett a homokon.

Bámulva néztem feléje. Csak nem találtam? Mind odarohantak hozzá. Gyáni azután felém jött.

— A mellébe ment a golyó. Te menj most innen.

Elmentem. Kábult a fejem. Mi történt? A pisztolyomat vakon lőttem ki. Agyonlőttem egy embert.

Vizsgáltam a lelkiismeretemet. Mit vétett

ábrázolva a nagyvárosként büszkélkedő német iparral szemközt, és így tovább.

Ezen módon le lehetne rajzolni a falusi embert és a városi polgárt. Az egyiket, aki egy csekély batyut visz a kezében, a másikat, akinek mázsás zsákok nyomják a vállát. A batyuk meg a zsákok köztérhetek jelentenek. Nagyvárad város pénzügyi tanácsosa, Lukács Ödön a városok háztartásának rendezéséről szóló munkájában említi, hogy egy-egy községi lakóra átlagban évi 72 korona megterhelés jut, míg a város lakója állami és községi adóban évi 200 korona megterhelés alatt nyög.

A legszomorubb p.d.ig az, hogy ez a kétszáz korona is emelkedni, szörnyen emelkedni fog. Ugyanezen tanulmány szerint, amely a városok csütörtöli kongresszusának használatára készült, a magyar városok a legközelebbi jövőben 273 millió korona értékű munkálatot akarnak végrehajtani, aminek javarészt, 265 milliót kölcsönből akarják főzni. Nagy összeg, de könnyelmű adósságsinálásnak mégse lehet nevezni. Minden város igyekszik haladni, fejlődni; nemcsak a nemes vetélkedés kedvéért, hanem, hogy polgárainak gazdasági, kulturális és egészségügyi javát szolgálja. Rossz néven vehető-e akármelyik várostól, ha vízvezeték, csatornázást akar, fővilágításához a modern technika eszközeit akarja igénybe venni, utcáit köveztetni, iskolákat épít, közúti közlekedésről gondoskodik és hogy, ami a legtermészetesebb, a közszolgáltatást teljesítő vállalatokat magához akarja váltani? Ezt a természetes eladósodást fokozta az állam azzal a licitációval, amelyre a vidéki városokat utragták be, valahányszor egy-egy közüteményt a vidéken akartak elhelyezni s azt annak adták, amelyik a legtöbb költségbe verte magát miatta.

Ez a negyedmilliárdos adósság természetesen előreveti árnyékát a jövőre. Lukács Ödön átlag számítása szerint, az adósság öt és fél százalékos amortizációját véve, a városi terhek tizenkét százalékos további emelését vonja maga után.

A megdöbbentő adatok után a városok kongresszusának kétségtelenül a legkomolyabban kell a segítés után nézni, a szalmaszálat kutatni, amely az adósságokban való megütlést megmenti őket. Lukács Ödön memorandumának több javaslata van, amelyekből nehéz szétválasztani azokat, amelyeknek több, amelyeknek kevesebb és amelyeknek éppen semmi kilátásuk sincs a megvalósulásra. Az első és kétségen kívül a leggyorsabb kívánság, hogy az állam ne csak alalmazásával s csak kegyképpen részesítse segítésben a városokat, hanem a költségvetés fedezeti hiányának (tehát

nekem ez a Taláry? Én bántottam. A lelkiismeret fájdalmát azonban nem éreztem. De újra éreztem a lelkem dühöngő keserűségét, a hónapok óta kínzó alkalatlan, vad bánatot, amely marja a lelkemet és amely miatt maronok kell' másokat, mióta miattam lett öngyilkos az öcsém. Megmérgezett, vonagló, kinba facsarodott lelkem áldozatokat kíván. Lehet-e másképpen csillapítani az embernek a maga fájdalmát, mint hogy másoknak fájdalmat okoz? Ah, hadd tájjon nekik is ez a nagy bánat.

... Beültem egy kávéháza és egyik szivart a másik után szittam el. Lélek nélkül bámultam ki az utcára. A gyalogjárón egyszerre megállt valaki és érzem, hogy egy szempár pihen rajtam. Odanézek. Oh, ez a becsületes meleg, szép szempár. Felugrottam. Bejött. Megölt. Dédelgetett.

— Fiam, kedves jó fiam, de rég nem láttalak. Sápadt vagy. Betegnek látszol. Kifakadtam.

— János bátyám, de rut az élet.

— Hát hagyd itt ezt a várost. Ez tett betegged. Gyere el hozzánk. A nénéd sirni fog az örömtől.

... Elmenjek? Igaz. El kell mennem. A csiki hegyek közé, öt órányira az utolsó vasuti állomástól.

— János bátyám, mikor utazik?

annak az összegnek, amelyet a pótdadó kivételével szereznek be) bizonyos, a törvényben megállapított kulcsával támogassa a városokat. Kivánatosnak tartjuk, hogy a patikajogok adományozása a városokat illesse; kívánjuk a városi tüzkárbiztosító intézetek megvalósítását, a telekértékesítő adó behozatalát és egyebeket.

A kongresszus rendszerint az ábrándok gyűjtőfogalmát jelenti. Ennél nem sokkal több szokott lenni a városok évről-évre visszatérő kongresszusa, amely eddig válogatos, jölkást jelentő eredményekre nem hivatkozhatik. De azután a kép után, amelyet a nagyváradi memorandum a városok jelenéről és jövődjéről vetít, már nem az ábrándozásnak van helye. A városok az állammal szemben az önzettség, a jog fundamentumán álló követelés hangján szólnak s az állammal azt meg is kell hallgatnia, ha csak azt nem akarja, hogy legerősebb támaszai, a városok sorra összerokkadjanak.

HIREK.

Budapest kontra Baja—Bátaszék.

— A főváros védekezik. —

— Ami ellen nekünk is állást kell foglalni. —

A budapesti kereskedelmi és iparkamarában szerdán szakértekel volt az összes érdektetűlet bevonásával, amelyen megbeszéltek a baja—bátaszéki vasuti vonal megnyitása folytán beálló tarifális helyzetet.

A budapesti kamara elnöksége ez ügyben előterjesztést dolgoztatott ki, amely a tárgyalások alapján szolgált. Az előterjesztés szerint nem szenved ugyan kétséget, hogy a szóbanlevő új vonal kiépítése jelentős közgazdasági érdekeket fog szolgálni, amennyiben így egymáshoz közelebb kerülnek hazánkban a Duna által elválasztott területei, ami elő fogja mozdítani államvasutaink formálalmak gyorsabb és biztosabb lebonyolítását, mentesítvén némileg a megnövekedett forgalom igényeivel már amugy is nehezen megbirkózó budapesti pályaudvarokat. Amidőn azonban az előterjesztés ezt kétségre nem megállapítja, a kamara nemvel szemet hunyhathat ma egy tóny elő sem, hogy az új vonalak megnyitása lényeges és Budapest kereskedelmére és iparára nézve hátrányos elváltozásokat is fog előidézni.

A kamara elnöksége a maga részéről a következő tarifális intézkedések elérése céljából tartana szükségesnek minél nagyobb arányú akciót:

1. A hazánk déli részében fekvő állomások

— Két óra múlva. Csak téged akartalak megkeresni. A lakásodon voltam.

— Menjünk.

Két óra múlva vonaton ülünk. Reggelre kocsin. Kora délelőtt ott voltunk a szép, nagy, kedves falusi házban. A nagyénémet csakugyan elsírta magát, mikor meglátott. A szivemet kimondhatatlan bánat öntötte el.

... Két hete voltam már ott, vidám, jó, egészséges emberek között. Kezdtém gyógyulni. A szivemet nem szorongatta úgy az a nagy bánat.

A bátyám hazajött egy napon:

— Holnap medvére megyünk, mondta. Bevette magát a Bikkesbe egy és felette garázdáldok. Holnap kihajtuk.

— Megyek én is, mondtam neki

Kicsit ellenkezett, azután ráhagyta, hát gyere te is.

Másnap elindultunk. Vagy tízen voltunk; három hallgatag paraszt is. Szép, erős, biztos golyós fegyvert adtak a kezembe. A hajtók elmentek és mi szétoszlottunk az erdő hosszú szegélyén. Magamra hagytak. Láttam, hogy veszélytelen helyet kerestek ki a számomra; erre a hosszú tisztás felé, a nagy szakadékon át nem jön a medve. Ez se baj. Leültem és belémetem az erdőbe. Csend volt, de az erdő élt és hangja betöltötte a csendet. Zajok hallatszottak. Levelek suttagása, halk kopácsolás.

a budapesti viszonylatban deklasszifikáltassanak, azaz olcsóbb zónába soroztassanak.

2. A budapesti állomások részére megállapítandó, úgy helyi, mint kötélteli állomási díj-szabásokban a tarifák ne a tényleges távolság alapján állapítsanak meg, hanem ténylegesen olcsóbb díjtételek bocsátásának a fővárosi forgalom rendelkezésére. (Erre névess utalnak Ausztriára, ahol szintén terbe vették a bécsi és prágai állomásoknak különleges tarifáit elbánásban való részesítését.)

3. A budapesti tárházaknak reexpedicionális kedvezménye mindazon viszonylatokban engedélyeztessék ezúttal is, amely viszonylatokban eddig reexpedíciók voltak.

4. Tőmegáruikket termelő iparágaink: pl. malom, fa-, malta-, petroleum-, vas- stb. iparainknak adassék meg egyrészt a nyersanyag, másrészt a gyártmány után a reexpedicionális kedvezmény.

5. A főváros összes állomái, nemcsak a külföldi, hanem a helyi és belkötélteli forgalomban is egyenlő tarifális elbánásban részesítendő, azaz minden viszonylatban az összes budapesti állomások tarifái egyforma magaságban állapítsanak meg.

— **Felsőzentiván és a bajai törvényszék.** A bajai törvényszék visszaállítása ügyében indított mozgalmunkhoz rendre csatlakoznak a megkeresett községek. Hercegszántó után most Felsőzentiván nyilatkozott meg. Eheti képviselőtestületi közgyűlésében elhatározta, hogy a kormányhoz készülő monstre-küldöttégekben *Szedrassy* Károlyi községi jegyző, a községi bíró és egy esküdt vesz részt.

— **Képezdészek tornaversenye.** Az állami tanítóképző intézet június hó 6-án, vasárnap, délután 5 órakor az intézet játszótérén helyi tornaversenyt rendez. A dízornával kapcsolatos versenyen az ifjúság bemutatja az elmaradt országos tornaverseny összes gyakorlatait és játékeit, s ugyanakkor osztják ki a Bajai Sport Egylet által felajánlott érmeiket. A szépnek és élvezetesnek ígérköz versenyre addig is felhívjuk a közönség figyelmét, míg annak részletes műsorát közölni módunkban áll.

— **A bajai milliós ügy a Kurján.** A milliós nyercemény doiga utolsó állomásához érte már legközelebb. A szegedi királyi tábla tudvalegben megváltoztatta a szabadkai törvényszék ítéletét, mely *Wagner* Sándort, a bajai kereskedelmi bank volt könyvevezőjét fölmentette *Wagner* a tábla ítélete ellen *Vaisz* Sándor dr. védő útján semmisségi panaszt jelentett be. A szegedi királyi tábla most kördie föl a büntügy iratait a Kurjához.

Ágak is recsescentek valahol. Némán és elfogódva bámultam bele a rengetegbe és a bánatom egyszerre égetővé vált a magánosságban. Oktalan kínok rohantak meg a szívemet. A régi fájdalom mind feltámadt és úgy fájt a lelkem, hogy szinte beleordítottam a csendes erdőbe. Ez a fájdalom oly eleven volt, olyan meglepő, élő és pozitív valami, hogy szinte lélni kezdtem. Mi lesz velem? Az erdő susogott, hangos lett, harsogva zengett. Egyedül vagyok. Mi lesz, istenem, mi lesz? De a hangok zürzavarát úgy tisztá zaj törte meg. Ágak recsenése hallatszott és benn, a fák között, a zöldesbarna homályban egy gyorsan mozgó, nagy test jelent meg.

A medve. Erre jönne? A nagy tisztáz felé? Amarra vannak az erdők.

A barna test megnőtt. Milyen gyorsan vágta. Egyenesen felém. Egy perc és itt lesz. Kínzó rémület dermedtet meg. Csak most hallottam a távolból a hajók lárámját és csak azt éreztem, hogy még most menekülhetek. De nem tudtam mogozdulni. Felálltam és a lábam ólmos volt. A medve csörtetve vágott át egy pár bokron. Már tisztán láttam. Ki nem tér, egyenesen rám jön.

Ekkor újra forró áramlással futott át rajtam a düh. Hát te mit akarsz tőlem? Te is nekem jössz? Az villant át dőlőfős haraggal

— **Uj albíró.** Alig két hónapon belül a bajai kir. járásbírósnál évek óta működő két „legöregebb” jegyző ér el a bírói székhébe. *Sombati* Sándort, *Koschir* Antalnak a bajai járásbírósnál érdemes munkában osztályos jegyzőtársát a hét elején a battonyai kir. járásbírószághoz albírónak nevezte ki a király. A megérdemelt előmenetel helyes judiciummal bír, buzgó jogászt ért.

— **Az országos közigazgatási konferencia bajai előadója.** A megyetisztviselők országos egyesülete május 30-án és 31-én Herkulesfürdőn tartja meg az országos közigazgatási konferenciát, amelyen a megyei közigazgatás több fontos kérdését vitatják meg. Az értekezleten *Szabolcsy* Dusan dr. zombori főszolgabíró, hajó főnök, a közegészségügyi novellának a községi és kórosvosok látogatása és fuvardíjainak megállapítására vonatkozó rendelkezéseiről tart előadást.

— **A szombathelyi színház megnyitása.** Az eredetileg Bajának ígért 60.000 korona államségüllyel fölépített soproni színházat *Nadasy* József, a soproni színház igazgatója május 29-én nyitja meg. Az avató-ünnep műsora a következők: Rákóczi-nyitány, színházi avatás, *Tatárjárás*, énekes színjáték.

— **A báta vásár.** A kereskedelmiügyi miniszter megengedte, hogy *Báta* tolnagejei községben az április hó 5-ére esv, de elmaradt országos vásár helyett, május hó 24-én pótvásár tartassék.

— **Krematórium Mohács.** A reformok terén Mohács város sok tekintetben vezető szerepet játszik. Legújabban krematórium létesített, melynek használatba vétele már meg is történt. A próbaégetést most pénteken tartották meg, mely kielégítő eredménnyel járt; a hulla elégséges processussá kissé lassu volt, mert nem gondoskodtak elegendő tüzelőanyagról s így a hőfejlesztés nem lehetett elég intenzív. Tévedések elkerülése végett meg kell mondanunk, hogy ez a krematórium nem emberi, hanem állati hullák égetésére szolgál. Mohács közegészségi szempontból létesítette s mint ilyen kitűnően be is fog válni. Az állati hullák Mohácsban ezúttal nem fognak lassu fölözéssel, mérges gázokat terjesztő rothadással megsemmisülni, hanem másfél óra alatt hamuvá égnék. A próbaégetéshez a moliciási eljárásság egy végelyengüléshez közel álló tehent vásárolt. Ez volt a médium Letaglózták a komissió előtt és ünnepelesen elégették.

— **Lökertől közgyűlés.** A Bajai Kéllövész Társulat 30-án d. u. 3 órakor a Lökertben rendez közgyűlést tart. Tárgy: évi jelentés,

az agyamon, hogy a Taláry Lajos piztolyával néztem én szembe és dühöden kaptam fel a puskámat. Te oktan dög, te akarsz engem bántani!

A vágatás kissé meglágyabbodott. Hat lépésre volt tőlem. Két lábra állott. Lszonyatos nagyok tetszett így. De én a Taláry Lajos piztolyával állottam szemben. Egyszerre hideg nyugalmat éreztem. Céloztam. Szinte a puskámat érte már. Löttem. A dörrenés elkábított. Összeakarodott előttem az erdő, a nagy állat. A zürzavart egy óriási zuhanás követte. A medve egész nagy testével sulyosan zuhanva vágódott le a földre. A feje a lábam előtt volt; óriási teste végignyult a földön. Zavartan néztem. Nem mozdult. Vége volt. Fejét furta át a golyó.

Most újra hallottam az erdő hangjait. Belénetem a zöd homályba és azután rátekin tettem az állatra. Óriási fenavad, félelmes, erős, nagy, csodaszép bestia. Oly szép volt ott a földön, oly igen éreztem, hogy egy szép, nagy, erős és felséges életet öltöttem ki, hogy a részvét beférkőzött — hosszú hónapok óta először — a szívembe. A magam életének az örömet is éreztem végre és a megölt csodaszép, barna óriást hosszan nézve, könnyek gyűltek a szemembe és lassan, lágyan, gyermek módra sirni kezdtem.

zárszámadás, költségvetés, indítványok. Határozképtelenség esetén a közgyűlés 8 nap múlva a megjelentek számára való tekintet nélkül, a Lökertben d. u. 3 órakor lesz megtartva. A program egyébként ez: Verseny lövészet május 23-án és 30-án d. u. 2 óratól alkonyatig Fegyver- és pisztolytaster céltáblán rendez, közép és mesterlövészet az a talános társulati szabályok szerint. Nevezési díj gyűverés pisztolyra 5–6 korona. Egy bárc 20–20 lövésre 60 fillér. Föltényeket a puska árulja. Díjazás: nagy- és kizestül-, nagy- és kisbronz-, az 5. és 6-ik kisbronz érem Délután tüzéne, este társasvacsera, ünnepi est; utána linc.

— **Pénzüntéti tisztviselők előléptetése.** *Bokor* Oszkár, a szegedi kereskedelmi és iparbank bajai fiókjának pénztárosa főnökhelyettesé, *Eichhardt* Oszkár könyvevezető pedig pénztárossá lépett elő.

— **Bérmálás Jánosalmán.** Jánosalmán f. hó 23-án és 24-én lesz a bérmálás. *Várogy* Gyula kalocsai érsek f. hó 22-én Szabadkáról jön a délelőtti vonattal, úgy hogy Bácsalmásra déli-érkez, honnét utját nyomban folytatni fogja Jánosalmára. Az érseket Szabadkától bérmautja alatt a megye részéről dr. *Mikóscsint* Kanut vm. főügyész fogja kísérni. A Bácsalmás közésit határában levő legelső vasut megállónál *Kuncsits* Viktor szolgabíró üdvözli.

— **A Triestyi Általános Biztosító társulat (Assicurazioni Generali) bajai főügynöksége Takarékpénztár-utca 1. szám alá, a Mészáros-féle házba tette át székhelyét.**

— **Uj bírósági jegyző.** *Bistyak* Ferenc kir. járásbírósi jegyzőt Szabadkáról a bajai járásbírószághoz helyezte át az igazságügyi miniszter.

— **Jövőévi fölvetel a tanítóképzőbe.** A bajai állami tanítóképzőbe való fölvetelért június 1-éig kell benyújtani a kultuszminiszter nevére címzett folyamodványokat *Scheerer* Sándor igazgatónál. Az első évfolyamra 14 éves, épstű és egészséges ifjakat vesznek föl, akik 14–18 évesek és négy középosztályi sikerrel végeztek. A tanítóképző-intézzettel 120 növendék számára berendezett internátus (nvelőintézet) és ezenfelül még 30 tanulóra köztartás (élelmezés) egy egybekapcsolva, melyben kifogástalan erkölcsi magaviseletű, szorgalmas és szegénysorsu növendékek tanítová képzetésük egész idején államköltségen, teljesen vagy részben díjmentes és kedvezményes ellátásban részesülnek. A jövő 1909–1910. iskolaévre az I. osztályba felvehető összesen 60 növendék. Az államköltséges és kedvezményes helyek mind a négy-négy osztályban együttvéve a következők: 43 teljesen díjmentes hely az internátusban. (Lakás, élelmezés, fűtés, világítás, mosás, gyógykezelés.) 39 feladójás hely a köztartásnál (étkezésnél) bennlakók és bejárók számára havonként 14 K befizetéssel. 65 teljes díjat fizető az internátusban havonként 28 K befizetéssel. 6, egyenkint 125 K évi ösztöndíjas hely bejáró növendékek számára.

— **Kedvezményes vasuti jegyek.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés folyó hó 23-án tartja Budapestén évi közgyűlést. Az ezen közgyűlésen résztvenni szándékozó egyesületi tagok részére kedvezményes vasuti jegy áll *Szász* János helybeli titkárnál rendelkezésre, mely a mai naptól kezdve f. hó 27-éig egyszeri Budapestre és vissza való utazásra jogosít kedvezményes áron.

— **A délmagyarországi vívőverseny bajai győztese.** Hétfőn tartotta a zombori sport-egylet a magyar atletikai szövetség megbízásából délmagyarországi kardvívó bajnoki versenyt. A versenytől mint győztes *Pósta* Sándor, a bajai sport-egyletet tagja került ki és így elnyerte az 1909-ik évre a délmagyarországi kardvívó bajnoki címet. *Pósta* Sándor ek alkalommal elnyerte az aranyérmét és a hőlgyek díját képező 650 koronát érő aranyserleget is.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA

sósborszeszt?

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.
Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.
Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt: és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz.

Bedörzsölés útján a fáradt, vagy elernyedett izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak,

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségeiktől és bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségétől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és hájiszer. HAJÓN utazókat megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbagyoktól.

Gyermekekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálásra redukálja a fájdalmakat.

Munkások,

kik testi erejük útján szerzik meg a mindennapi kenyeret, utolérhetlen, kiváló izomerősítő szertr nyernekek a DIANA-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, dijnokok,

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálásabb szertr nem találhatnak a DIANA-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatásosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápoló szer

a legkiválóbb a DIANA-sósborszesz, mely eltünteti a mitesszereket, az arcbőrt simává, tisztává varásolja. Sikeresrel alkalmazható izzáddal ellen, valamint szájbüsz megszüntetéséhez. Fürdővízben, mosdóvízben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Fefjájásban

szennvedők állítása szerint a DIANA-sósborszesz biztosan ható és a legelőssőbb hájiszer.

Estéknint miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifárad, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel

Mert erősíti és edzi a testet
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, midtál felrissul az egész szervezet.
Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.
Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.
Aki egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Az egész országban mindenütt kapható.

Egyedüli készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni. Haszná't „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Egy üveg Diana sósborszesz 44 fillér. | Egy nagy üveg Diana sósborszesz 1 kor. 10 fill. | Egy legnagyobb üveg Diana sósborszesz 2 kor. 20 fill.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Mészkereskedők, építészek és építetők figyelmébe!!!

Kartellen kívüli

kitűnő minőségű biharmegyei, Élesden és vidéken táborig kemencében kizárólag fával égetett, fehér darabos

Mész

waggonszámra, egy és több évi kötésre megrendelhető:

Klár Andor cégnél

BANK ÉS ÁRUÜZLET

DEBRECEN, Miklós-utca 23. szám.

Vidéki és megyei telefon 445. sz.

Előzékeny kiszolgálás, s állandó vevőknek nyílt és váltóhitel

Évi termelés 1000 waggon.

Táviratcím: KLAR ANDOR Debrecen.
A termelés megkezdődött, rendelvények azonnal, de legfeljebb 8-10 nap alatt elintézt nyernekek.
Tessék kérni ajánlatot!

Védjegy: Horgony!

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótká.

egy régióknak bizonyult hájiszer, mely már sok év óta legjobbnál fájhadomcsillapító szernek bizonyult közvényűvel, eszmal és meghűlések, bedörzsölésleppon használva. Figyelmeseztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel van ellátva. A csomagoláson a Horgony-Pain-Expeller szövegét, K. I. 40 és K. 2. sz. számok láthatók. A Horgony-Pain-Expeller készítője: Dr. Richter, Török útszél gyógyszerész, Budapest. Prágában, Elisabetsztrasse 5. nea. Mindennapi szátküldés.

6864/1909. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Pünkösdi

országos vásár

folyó évi május hó 27-étől bezárólag
május hó 31-éig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos
vásárra f. évi május hó 27-től, csütörtökön
reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1909. évi április hó 29-én.

A városi főkapitányságtól:

Béé Ferenc, főkapitány

Landecki

Calcium-Carbid

minőség és ár tekintetében verseny nél-
kül áll! Mielőtt szükségletét fedezné, kér-
jen ajánlatot

Schvarcz József és Társától

Budapest, V. Váci-körút 2.

mint a Landecki-Calcium-Carbid-Művek
magyarországi képviselői- és kizárólagos
egyeduralusítottól.

Állandó Carbid-raktárak:

Budapest, Győr, Liptórozsashegy, Pozsony,
Temesvár, Tenke, Zágráb.

113/1909. sz.

Pályázati hirdetés.

A bajai izraelita hitközségnek elüljárásá-
a elhalálozás folytán üresedésbe jött 2000
koronával kezdődő, 2400 koronáig emel-
kedő évi törzsfizetéssel, természetbeni
lakással és az itt szokásos mellékjárulé-
kokkal egybekötött hitközségi jegyzői
állásra ezennel pályázatot hirdet.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy
az életkort és családi állapotot feltün-

tető, végzett tanulmányait és eddigi
működésüket igazoló bizonyítvánnyal fel-
szerelt kérvényüket f. évi június hó 15.
napjáig alulírottán adják be. A felvétel
egyenlőre egy évre történik.

Az állás f. évi július hó 1-én, legké-
sőbb f. é. augusztus 1-én elfoglalandó.

A megválasztottnak költözködési köl-
tségei megtérítve lesznek.

Baja, 1909. május hó 16-án.

Dr. BRUCK SAMU s. k.

hitk. elnök.

HERKULES MOTOR VÁLLALAT
BUDAPEST V. VACZI-UT 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB
CSEPLŐKÉSZLETEK

TELJES JÓTÁLLASSAL

ÜZEMBEN
BÁRMIKOR
MEGTEKINT
HETŐK.

ELSŐRENĐŰ
SZIVÓGÁZTELEPEK
ÜZEMKÖLTSÉG.
LŐERŐ ÓRÁNKINT
KB. 1½-2 FILLÉR
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Pásztory

ÉLŐVIRÁG-
KÖTÉSZETE.

Telefon 57-33.

Csokor- és koszoru-
kötésért az országban
a legtöbb első díjjal
kitüntetve.

BUDAPEST, Rákóczi-ut 3.
Nemzeti Színház.

Képes árjegyzék díjtalan.

Vidéki megrendel-
ésekre nagy figyelmet
fordítok.

Alapítottatott 1846-ban.

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi
iparkivállításon

aranyéremmel
kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésben

nagy raktár a legújabb irodalmi
dizsművek, ifjúsági iratok, képes
könyvek, imakönyvek, mindennemű
tan- és segédkönyvek, térképek,
földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajz-
papirok, író- és rajz-
szerek, vonalzott üzleti
könyvek nagy válasz-
tékban a legjutányosabb
árakon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi
hírlapokra és folyóiratokra
előfizetések az eredeti
áron elfogadtatnak.

termékek,

Könyvkötészetem

Dizsművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és díszes bekötésére,
továbbá
képkerekek, (Passepartous)
íróaljszatok, stb.

előállítására van berendezve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésszerűen állít elő

műveket, folyóiratokat, bál- és la-
kodalmi meghívókat, eljegyzési kár-
tyákat, névjegyeket, számlákat,
levélpapirokat, levélbori-
tékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegy-
zekeket, falragaszokat, stb.
fekete és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-
igazgatási, ügyvédi és
egyházi nyomtatványokból
Bármilyen könyvnyom-
dai munkák a legolcsóbb
áron vétnetnek fel.